

PATIENTINFORMATION: SMÄRTBEHANDLING

Smärtor och värk vid cancer eller blodsjukdom kan bero på behandlingarna (operation, cellgift- och strålbehandling) eller på att sjukdomen framskridit och spridit sig (t.ex. nervsmärta orsakad av att metastaser har förstört vävnader eller nerver).

Allvarlig sjukdom och tillhörande smärta påverkar ditt liv på många sätt. Smärtan och värken gör det svårt att klara av vardagen och kan orsaka sömnlöshet, ångest, rädsla och depression. Långvarig smärta orsakar utmattning. Med **rätt smärtmedicinering kan vi förbättra din livskvalitet och ditt humör.**

Specialläkaren planerar en passande medicinering för dig, vilken består av **en regelbunden smärtmedicinering (grundmedicin) och smärtmedicin som tas vid behov, ifall svår smärta förekommer (s.k. genombrottssmärtsmedicin)**. Smärtbehandling vid cancer- eller blodsjukdom består ofta av flera olika grundmediciner med olika verkningsmekanismer, för att få en effektiv behandling med minsta möjliga biverkningar. Förutom smärtmedicin kan du behöva även sömnmedicin och mediciner för humöret.

Grundmedicinen skall tas **regelbundet** enligt ordination, oberoende om du har smärta för tillfället eller inte. Ifall grundmedicinen inte har tagits regelbundet, kan smärtorna som minskat eller försvunnit uppstå på nytt. Med svår smärta kan du inte fungera och röra dig normalt. Grundmedicinerna finns i tablettform och som plåster.

De snabbverkande **genombrottssmärtsmedicinerna** ska du ta när plötslig smärta uppkommer, oberoende av grundmedicineringen. Anteckna användningen av värkmedicinerna, och berätta om deras effekt för läkaren. Läkaren utvärderar effekten av medicineringen och kan vid behov öka grundmedicinen, ifall behovet av den snabbverkande medicinen har ökat. De snabbverkande medicinerna finns i tablettform, som tablett att lösa upp under tungan och i flytande form.

Starka värkmediciner kan speciellt i början av behandlingen orsaka **biverkningar** (t.ex. illamående, trötthet, yrsel och förstoppning). Avsluta inte behandlingen fastän biverkningar uppkommer. Ta kontakt med polikliniken för att få information hur biverkningar underlättas. Det går att underlätta biverkningar genom att förbättra stödmedicineringen (t.ex. mediciner för illamående, kortison i kurform eller som regelbunden medicinering).

Använd alltid medicin för trög mage när du använder starka värkmediciner (opiater). Du får information om behandling av förstoppning.

Receptbelagda värkmediciner hör till sjukförsäkringen (grund - och specialersättning), för specialersättningsgilla läkemedel görs B-intyg till FPA. Ifall du har frågor gällande ersättning ta kontakt till med personal på polikliniken eller sjukhusets socialskötare. Tjänsten är avgiftsfri, kontaktuppgifter fås från cancer- och hematologiska polikliniken.

Tveka inte att använda din smärtmedicinering regelbundet och i tillräcklig dos!

[Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä](#) | [Mellersta Österbottens social- och hälsövårdssamkommun](#)